

АНТРОПНИЙ ПРИНЦИП ЕРІМЕЛІА І
ПРОБЛЕМА МОТИВАЦІЇ У ФІЗИЧНОМУ
ВИХОВАННІ СТУДЕНТІВ

Москаленко Наталія¹, Пічурін Валерій², Приходько Володимир¹

¹Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту

²Дніпровський національний університет залізничного
транспорту імені академіка В. Лазаряна

DOI: 10.32540/2071-1476-2019-4-160

Annotation

Introduction and purpose of the study. The study aims to identify possible ways for further development of the problem of motivation in the theory and methodology of physical education based on the anthropic principle of epimelia. The hypothesis of the study was the assumption that the implementation in the physical education of the philosophical principle epimelia creates the necessary prerequisites for solving the problem of positive motivation of students for activities in this area. **Material and methods.** The methods of theoretical research are used. **Results.** The authors proceed from the fact that the implementation of the principle of epimelia in physical education brings to the agenda the need to set new tasks in this area that are associated with the formation of the student's personality. With this benchmark, the formation of motivation becomes one of the priorities, for which physical education must be filled with new (relevant) content. The authors believe that scientific work in this area should be aimed at solving exactly this problem. It is important to use the scientific potential of the field of psychology. Here, exploring the motivation of a person, they study the origin of behavior, its duration, stability, orientation, termination after reaching the goal, setting for future events, increasing efficiency, selectivity, emotional coloring, rationality and semantic integrity of a single behavioral act. According to the authors, the problem of motivation in the physical education of students should also be investigated in these areas. The authors show that the development in physical education of effective concepts or pedagogical technologies for the formation of students' motivation requires a change in existing priorities in this area based on the anthropic principle epimelia. **Findings.** The implementation in physical education of the anthropic principle epimelia creates the necessary background for finding solutions to the problem of student motivation.

Keywords: physical education, students, personality, motivation, the principle of epimelia, psychophysical training.

Анотація

Вступ і мета дослідження. Дослідження спрямоване на окреслення можливих шляхів для подальших розробок проблеми мотивації в теорії і методиці фізичного виховання, спираючись на антропний принцип ерімеелія. Гіпотезою дослідження стало припущення про те, що реалізація у фізичному вихованні філософського принципу ерімеелія створює необхідні передумови для вирішення проблеми позитивної мотивації студентів для діяльності у цій сфері. **Матеріал і методи.** Використано методи теоретичного дослідження. **Результати.** Автори виходять з того, що реалізація у фізичному вихованні принципу ерімеелія виводить на порядок денний необхідність постановки у цій сфері нових завдань, які пов'язані з формуванням особистості студента. За такого орієнту формування мотивації стає одним із пріоритетних завдань, для вирішення якого фізичне виховання необхідно наповнити новим (відповідним) змістом. Автори вважають, що наукові роботи у цій сфері повинні бути спрямованими на вирішення саме цього завдання. При цьому важливо використовувати науковий доробок зі сфери психології. Тут, досліджуючи мотивацію людини, вивчають

виникнення поведінки, її тривалість, стійкість, спрямованість, припинення після досягнення поставленої цілі, настроювання на майбутні події, підвищення ефективності, вибірковість, емоційну забарвленість, розумність і смислову цілісність окремо взятого поведінкового акту. На думку авторів, проблему мотивації у фізичному вихованні студентів також необхідно дослідити за цими напрямками. Автори показують, що для розробки у фізичному вихованні ефективних концепцій чи педагогічних технологій щодо формування мотивації у студентів необхідна зміна існуючих у цій сфері пріоритетів на основі антропного принципу еріметелія. **Висновки.** Реалізація у фізичному вихованні антропного принципу еріметелія створює необхідні передумови для пошуку шляхів вирішення проблеми мотивації студентів.

Ключові слова: фізичне виховання, студенти, особистість, мотивація, принцип еріметелія, психофізична підготовка.

Аннотація

Введение и цель исследования. Исследование направлено на определение возможных путей для дальнейших разработок проблемы мотивации в теории и методике физического воспитания, опираясь на антропный принцип еріметелія. Гипотезой исследования стало предположение о том, что реализация в физическом воспитании философского принципа еріметелія создает необходимые предпосылки для решения проблемы положительной мотивации студентов для деятельности в этой сфере. **Материал и методы.** Используются методы теоретического исследования. **Результаты.** Авторы исходят из того, что реализация в физическом воспитании принципа еріметелія выводит на повестку дня необходимость постановки в этой сфере новых задач, которые связаны с формированием личности студента. При таком ориентире формирование мотивации становится одной из приоритетных задач, для решения которой физическое воспитание необходимо наполнить новым (соответствующим) содержанием. Авторы считают, что научные работы в этой сфере должны быть направлены на решение именно этой задачи. При этом важно использовать научный потенциал из сферы психологии. Здесь, исследуя мотивацию человека, изучают возникновение поведения, его продолжительность, устойчивость, направленность, прекращение после достижения поставленной цели, настройка на будущие события, повышение эффективности, избирательность, эмоциональную окрашенность, разумность и смысловую целостность отдельно взятого поведенческого акта. По мнению авторов, проблему мотивации в физическом воспитании студентов также необходимо исследовать по этим направлениям. Авторы показывают, что для разработки в физическом воспитании эффективных концепций или педагогических технологий по формированию мотивации у студентов необходимо изменение существующих в этой сфере приоритетов на основе антропного принципа еріметелія. **Выводы.** Реализация в физическом воспитании антропного принципа еріметелія создает необходимые предпосылки для поиска путей решения проблемы мотивации студентов.

Ключевые слова: физическое воспитание, студенты, личность, мотивация, принцип еріметелія, психофизическая подготовка.

Вступ. В наш час психологи констатують значне зростання зацікавленості суспільства в реалізації інтелектуального, особистісного і творчого потенціалу людини як важливих джерел її досягнень, які є основою прогресивного розвитку сучасного високотехнологічного суспільства. Вони наголошують на важливості вивчення чинників, що забезпечують академічні досягнення школярів і студентів (Гордеева, 2013).

У цьому контексті одним із головних завдань сучасних концепцій і педагогічних технологій у сфері фізичного виховання є роз-

робка ефективних шляхів щодо формування мотивації студентів до занять фізичною культурою та спортом. Фахівці у цій сфері звертають увагу на те, що одним із напрямків сучасної концепції фізичного виховання є не процедура натаскування на руховий результат, а складна і кропітка робота з формування зацікавленого ставлення до процесу самовдосконалення (Москаленко, 2009). Сьогодні насамперед ставиться завдання зробити активну рухову діяльність більш осмисленою, цілеспрямованою, найбільшою мірою відповідною індивідуаль-

ним особливостям кожного. Також фахівці звертають увагу на можливість фізичної культури генерувати основні види людської діяльності. Підкреслюється універсальність і одночасно унікальність фізичної культури як педагогічної системи (Данаїл, 2013).

Актуальність дослідження визначається зростанням зацікавленості суспільства у збереженні здоров'я та повноцінного життя громадян. Серед чинників, які суттєво позитивно впливають на цей процес, важливе місце посідають заняття фізичною культурою і спортом. Водночас, серед

студентської молоді спостерігається слабка мотивація до таких занять. Гіпотезою дослідження стало припущення про те, що реалізація у фізичному вихованні філософського принципу епімелія створює необхідні передумови для вирішення проблеми позитивної мотивації студентів для діяльності у цій сфері.

Мета даного дослідження – теоретично обґрунтувати можливі шляхи для подальших розробок проблеми мотивації у фізичному вихованні студентів, спираючись на антропний принцип епімелія.

Матеріал і методи. Були використані методи теоретичного дослідження: вивчення літератури, абстрагування, аналіз і синтез, індукція та дедукція.

Організація дослідження. Дослідження проведене як теоретична робота і спирається на використання дослідницької літератури.

Результати дослідження. В психології завжди підкреслювали важливу роль мотиваційних факторів в ефективності людської діяльності. Від мотиву залежить, що (в психологічному сенсі) являє собою та чи інша дія, який суб'єктивний сенс вона має для конкретної людини. Повною мірою це відноситься і до діяльності людини у сфері фізичної культури і спорту.

Проблему мотивації у фізичному вихованні розробляли такі фахівці, як: Т.Ю. Круцевич, О.І. Подлесний, О.Ю. Марченко, Т.В. Нестерова, В.В. Цибульська та багато інших. Серед останніх публікацій можна виділити роботи А. Ковтун (Ковтун, 2016), Т. Лози (Лоза, 2016), О.В. Терещенко (Терещенко, 2017), О. Шиян (Шиян, 2016), С.В. Ювченко (Ювченко, 2017), Т.Е. Bagøien (Bagøien, 2010), S.E. Palmer (Palmer, 2018), K. Vernegaard (Vernegaard, 2017), L. Haerens (Haerens, 2018), С. Kerner (Kerner, 2017), S. Nation-Grainger (Nation-Grainger, 2017), J. Fernandez-Rio (Fernandez-Rio,

2017), J. De Meyer (De Meyer, 2015, 2016), K. MooSong (MooSong, 2015), R. Safvenbom (Safvenbom, 2015) та інші. Аналізуючи сучасний стан фізичного виховання студентів, вони приходять до висновку, що головним у структурі фізичної культури студента є мотиваційний компонент, який визначає активність особистості у цій сфері. Виділено низку факторів, які впливають на мотивацію студентів у сфері фізичної культури. До них віднесено: умови життя, матеріальне забезпечення, спосіб життя, знання у сфері фізичної культури та спорту, організація фізичного виховання, умови навчання у закладі вищої освіти, режим рухової активності, ставлення батьків, ставлення мікросередовища, преса, телебачення. В той же час, ця проблема залишається актуальною, особливо з огляду на відсутність у значної частини сучасних студентів стійкого інтересу до занять фізичною культурою і спортом.

Серед заходів, які пропонуються для вирішення проблеми мотивації студентів до занять фізичною культурою, називаються: 1) розробка навчальних програм з фізичного виховання, в яких враховуються потреби студентів у сфері фізичної культури; 2) врахування вікових, статевих особливостей при проведенні занять; 3) відкриття секцій з популярних видів спорту; 4) покращення матеріально-технічної бази; 5) роз'яснення суспільної і особистої значущості занять фізичною культурою; 6) включення до різних видів фізкультурної діяльності, в яких відбувається надбання практичного досвіду морального ставлення до особистої фізичної культури; 7) створення під час занять умов, за яких студент відчуває задоволення від самого процесу, характеру взаємин з педагогом, членами колективу; 8) використання самоконтролю фізичної підготовленості як фактора формування мотивації та ін.

В той же час, ця проблема залишається актуальною, особливо з огляду на відсутність у значної частини сучасних студентів стійкого інтересу до занять фізичною культурою і спортом.

На думку авторів, при розробці концепцій, педагогічних технологій, спрямованих на вирішення проблеми позитивної мотивації щодо занять у фізичному вихованні студентів, необхідним є урахування і використання сформованого у західній античності принципу епімелія. Будучи важливим орієнтиром для освітніх систем, епімелія (або турбота про себе) вимагає переключення погляду, уваги з навколишнього світу, з інших об'єктів на самого себе. Епімелія також означає дію, якою суб'єкт не тільки піклується про самого себе, але й змінює, очищає і перетворює себе. В підході епімелія запропоновано три типи ставлення до учня, які необхідні для освіти молоді людини: а) наставлення прикладом діяльного педагога, інших значущих і впливових людей; б) наставлення знаннями; в) наставлення в труднощах, що формують здатності до виходу із численних важких (екстремальних) ситуацій, в яких людина часто перебуває. Відповідно до концепції епімелія, студент повинен прагнути не лише до того, щоб яке-небудь знання прийшло на зміну його незнанню, але щоб відбулися як суб'єкту діяльності (що визначається його відповідальним ставленням до власного «Я»). Мова йде про прагнення забезпечити виведення людини до саморозвитку згідно принципу епімелія.

Реалізація у фізичному вихованні студентів принципу епімелія означає постановку (в якості мети) завдання формування в процесі навчальних занять особистості, у якій сформовані цінності, мотиви, уміння і навички щодо управління своїм психофізичним станом, працездатністю та здоров'ям. Це задає

у навчальному процесі нові пріоритети. За такого підходу постає проблема наповнення занять з фізичного виховання навчальною діяльністю, зорієнтованою на формування особистості студента. На нашу думку, саме на вирішення цієї проблеми і повинні бути спрямовані сучасні концепції і педагогічні технології у сфері фізичного виховання студентів. При їх розробці доцільно активно використовувати науковий доробок зі сфери психології.

У психології поняття «мотивація» використовують у разі спроби пояснити поведінку людини. При цьому намагаються пояснити виникнення поведінки, її тривалість, стійкість, спрямованість, припинення після досягнення поставленої цілі, настроювання на майбутні події, підвищення ефективності, вибірковість, емоційну забарвленість, розумність і смислову цілісність окремо взятого поведінкового акту. Усі ці складові потребують цілеспрямованого формування. У разі недостатньої мотивації студента до занять фізичною культурою необхідно з'ясувати, яка складова (або яка композиція складових) потребує цілеспрямованої педагогічної «роботи» в плані вдосконалення. На нашу думку, такий підхід може бути більш ефективним, ніж формування мотивації взагалі, оскільки дозволяє цілеспрямовано впливати на ситуацію.

Існують теорії мотивації, які, намагаючись пояснити поведінку людини, схиляються або в бік раціоналізму, або в бік ірраціоналізму. Одним із найбільш визнаних фахівців у цій сфері є А. Маслоу. Він вважав, що люди мотивовані для пошуку особистих цілей. А. Маслоу розробив концепцію ієрархії потреб в структурі мотивації людини. До них він відносить: 1) фізіологічні потреби (до цих потреб він відніс і потребу у фізичній активності); 2) потреби безпеки і захисту; 3) потреби належності і кохання; 4) потреби

самоповаги; 5) потреби самоактуалізації, або потреби особистого удосконалення. А. Маслоу вважав, що названі потреби повинні бути повністю почергово задоволеними. Задоволення потреб, які знаходяться внизу, створює умови для усвідомлення тих потреб, що знаходяться вище. Це спричиняє їх участь в мотивації.

Звертаємо увагу на те, що А. Маслоу до першочергових (базових) потреб відносить і потребу у фізичній активності. Для сучасної людини така активність може бути реалізованою насамперед у сферах фізичного виховання і спорту.

Як зазначалось, у психології мотивацію трактують як сукупність детермінант психологічного характеру, які пояснюють поведінку людини. Виділяють диспозиційні (внутрішні) і ситуаційні (зовнішні) детермінанти поведінки. Вони є взаємопов'язаними. Так, внутрішні детермінанти, можуть бути актуалізованими під впливом певної ситуації. Водночас активізація певних внутрішніх детермінант (мотивів, потреб) може призвести до зміни сприйняття суб'єктом ситуації.

У працях, присвячених дослідженню мотиваційної сфери особистості в юнацькому віці (Алексєєва, 1982; Годдєєва, 2013), показано, що мотиви професійного самовизначення посідають центральне місце у взаємозв'язках її з навколишнім світом, актуалізують світоглядні аспекти її духовного життя, стимулюють пошуки життєвого покликання. У психологічній літературі поняттям «професійне самовизначення особистості» визначають найістотнішу особливість розвитку й соціального дозрівання людини. Професійне самовизначення залишається актуальним для молоді людини й у період її навчання у закладі вищої освіти. Великого значення тут набуває формування конкретної професійної спрямованості особистості спеціаліста.

В дослідженні М.І. Алексєєвої (Алексєєва, 1982) показано, що основною характеристикою розвитку особистості спеціаліста в умовах закладу вищої освіти є формування суспільно й професійно ціннісної мотивації діяльності, безпосередньо пов'язаної з його самовизначенням. Вона виділяє три домінуючих мотиваційних компоненти. Це, по-перше, мотиви морально-світоглядного самовизначення. Цим мотиваційним компонентом професійного становлення визначається життєва активність молодого спеціаліста. Другим мотиваційним компонентом є бажання досягти професійної майстерності й компетентності, самоствердитися у творчій професійній діяльності. В основі розвитку цих мотивів лежить усвідомлення студентом себе як суб'єкта професійної діяльності. Це надає особливого змісту всім мотивам навчання та науково-пізнавальним інтересам. Третім мотиваційним компонентом становлення особистості спеціаліста є професійна самооцінка – усвідомлення людиною своїх професійних можливостей. Адекватність професійної самооцінки – основа реалістичного рівня домагань студента в досягненні певного професійного статусу.

Дослідження особливостей функціонування та розвитку згаданих вище мотиваційних компонентів професійного самовизначення студентів дало можливість М.І. Алексєєвій (Алексєєва, 1982) визначити чотири типи ставлення їх до процесу навчання й оволодіння спеціальністю. Ці типи розрізняються за особливостями функціонування та рівнем розвитку мотивів професійного самовизначення, а також за особливостями психологічної та соціальної адаптації до професії в період професійно спрямованого навчання у закладах вищої освіти.

Перший мотиваційний тип відзначається гармонійністю та високим рівнем розвитку трьох

основних мотиваційних компонентів – морально-світоглядного самовизначення, прагнення досягти професійної компетентності, мотивів, пов'язаних із самооцінкою професійної адекватності. Це оптимальний тип мотивації професійного самовизначення.

Другий тип мотивації характеризується деякою розбіжністю у розвитку провідних мотиваційних компонентів. Передусім це виявляється в недостатній визначеності професійних інтересів студентів, дещо заниженою чи завищеною їх самооцінкою власної професійної адекватності. Студенти цього мотиваційного типу переживають декілька криз у професійному самоствердженні, які здебільшого припадають на початок другого та випускного курсів. М.І. Алексеева звертає увагу на те, що досить часто структура мотивації діяльності студентів характеризується перетворенням у ході навчання другого мотиваційного типу професійного самовизначення у перший, а інколи й у третій.

Що ж до третього мотиваційного типу, то тут переважають мотиви, які зумовлюють егоцентричну спрямованість особистості. Характерна риса представників цього типу – утилітарне ставлення до професії, прагнення задовольнити свої, головним чином побутові, потреби. Професія розглядається ними як засіб досягнення по-своєму зрозумілого матеріального та духовного комфорту. Їхні пізнавальні та професійні інтереси недостатньо визначені, тим часом як академічна успішність може бути високою. Самооцінка професійної відповідності в таких студентів завищена.

До четвертого мотиваційного типу належить та частина студентів, які обрали професію без достатньо глибокого усвідомлення її вимог, своїх можливостей щодо оволодіння нею. Ці студенти ще не зайняли чіткої життєвої позиції.

Професійні інтереси студентів даного типу не сформовані, життєві перспективи не пов'язані з образною спеціальністю, професійні самооцінки є низькими. Суттєва частина з них або залишають заклад вищої освіти самі, або змушені це зробити через неуспішність.

Одним із авторів цієї статті запропоновано поєднати завдання з формування у студентів мотивації професійного самовизначення і мотивації щодо занять фізичною культурою в процесі викладання такої навчальної дисципліни як фізичне виховання. Це забезпечується реалізацією у фізичному вихованні студентів авторської концепції психофізичної підготовки (Пічурін, 2017). В концепції психофізична підготовка розглядається як частина (сторона) фізичного виховання студентів спеціалізована (спрямована) стосовно психологічних і психофізичних особливостей їх майбутньої професійної діяльності. Результатом такої підготовки є психологічна і психофізична підготовленість. Вона розглядається автором як певна підструктура загальної структури особистості. Грунтуючись на екстенсивно-кільцевій моделі особистості М.С. Бургіна (Бургін, 1989), запропоновано модель психофізичної підготовленості студента.

Психофізична підготовка є чинником, який суттєво впливає як на зовнішні, так і на внутрішні детермінанти мотивації студентів. З одного боку, вона є зовнішнім стимулом, оскільки модифікує зміст фізичного виховання у напрямку підготовки до професійної діяльності. Внаслідок цього студент починає розуміти, – яким чином навчальні заняття з фізичного виховання підвищують рівень його підготовленості до професійної діяльності. Це позитивно впливає на мотивацію студентів до занять з фізичного виховання. З іншого – у процесі психофізичної підготовки формується низка характеристик

(рис) особистості, які сприяють внутрішній мотивації до занять фізичною культурою (відповідальність, ретельність, особиста організованість, ініціативність, впевненість у собі, емоційна стійкість та ін.). На нашу думку, внутрішня мотивація щодо занять фізичною культурою більш суттєво впливає на відповідну поведінку студентів, ніж зовнішня мотивація і зовнішні винагороди.

Вказані вище психологічні особливості студентів необхідно враховувати як на стадії планування, так і на стадії реалізації психофізичної підготовки у фізичному вихованні. Спостереження показують, що студенти першого мотиваційного типу свідомо і із зацікавленістю освоюють розділ психофізичної підготовки, розуміючи її важливу роль у підготовці до професійної діяльності. Студенти другого мотиваційного типу потребують більшої уваги до себе з боку викладача. Їм необхідно детально пояснювати усі переваги підвищення власного рівня психофізичної підготовленості до професійної діяльності. Що стосується студентів третього і четвертого мотиваційного типу, то тут доцільним є опосередковане стимулювання до діяльності під час навчальних занять. Одну частину цих студентів може зацікавити участь у змаганнях, іншу – можливість перевірки власних здібностей, ще когось – спілкування з товаришами під час занять і т. ін. Все це необхідно використовувати для активізації діяльності студентів в процесі занять.

Обговорення результатів.

В державних вимогах до системи фізичного виховання дітей, учнівської і студентської молоді фізичне виховання розглядається як важливий компонент гуманітарного виховання, спрямований на формування у молоді фізичного та морального здоров'я, удосконалення фізичної і психічної підготовки до ведення активного

життя, професійної діяльності та захисту Батьківщини. У рамках такого підходу є потреба у новому змісті (на відміну від відомого, коли фізичне виховання зводилося до формування рухових умінь і навичок та розвитку фізичних якостей людини). На нашу думку, антропний принцип еrimelia є важливою складовою того методологічного підґрунтя на якому може базуватись відповідне реформування. Автори вважають, що для розробки у фізичному вихованні ефективних концепцій чи педагогічних технологій щодо формування мотивації у студентів необхідна зміна існуючих у цій сфері пріоритетів на основі антропного принципу еrimelia.

Висновки.

1. Вирішення питання про покращення мотивації студентів до занять фізичною культурою пов'язується фахівцями з проведенням таких заходів як: 1)

розробка навчальних програм з фізичного виховання, у яких враховуються потреби студентів у сфері фізичної культури; 2) врахування вікових, статевих особливостей при проведенні занять; 3) відкриття секцій з популярних видів спорту; 4) покращення матеріально-технічної бази; 5) роз'яснення суспільної і особистої значущості занять фізичною культурою; 6) включення до різних видів фізкультурної діяльності, у яких відбувається надбання практичного досвіду морального ставлення до особистої фізичної культури; 7) створення умов під час занять, за яких студент відчуває задоволення від самого процесу, умов занять, характеру взаємин з педагогом, членами колективу; 8) використання самоконтролю фізичної підготовленості як фактора формування мотивації та ін.

2. Реалізація у фізичному вихованні антропного принципу

erimelia створює необхідні передумови для вирішення проблеми мотивації студентів.

3. Для подальших розробок у сфері мотивації студентів до занять фізичною культурою доцільним є дослідження цієї проблеми в контексті таких питань, як: виникнення позитивної мотивації, її тривалість, стійкість, спрямованість, припинення після досягнення поставленої цілі, налаштування на майбутні події, підвищення ефективності, вибірковість, емоційна забарвленість.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють про відсутність будь-якого конфлікту інтересів.

Перспективу подальших досліджень автори пов'язують з розробкою концепцій, педагогічних технологій спрямованих на вирішення проблеми забезпечення позитивної мотивації студентів до занять фізичною культурою.

Літератур

1. Алексеева М.І., Федоров В.Д. Про розвиток професійно-ціннісних мотивів діяльності особистості в умовах вищої школою. Вісник Київського університету. Питання філософських наук. 1982. Вип. 14. С. 8-12.
2. Бургин М.С., Гончаренко С. У. Методологический уровень практических задач педагогики. Философская и социологическая мысль. 1989. № 4. С. 3-11.
3. Гордеева Т.О. Мотивация учебной деятельности школьников и студентов: структура, механизмы, условия развития: дис. ... д-ра психол. наук: 19.00.07. Москва, 2013. 444 с.
4. Данаил С.Н. Физкультурное образование в контексте современных разработок теории Деятельности. Спортивний вісник Придніпров'я. 2013. № 2. С. 18-26.
5. Ковтун А., Войналович Г. Порівняльна характеристика мотивів до занять фізичною культурою і спортом юнаків і дівчат, які навчаються у вищих навчальних закладах. Спортивний вісник Придніпров'я. 2016. № 3. С. 80-84
6. Лоза Т., Хоменко О. Мотивація студентів аграрних ВНЗ до занять фізичною культурою та спортом. Спортивний вісник Придніпров'я. 2016. №

Referenses

1. Aleksieieva M.I., Fedorov V.D. (1982) Pro rozvytok profesiino-tsinnisnykh motyviv diialnosti osobystosti v umovakh vyshchoi shkoly [On the development of professional-value motives of personality activity in conditions of higher school]. Visnyk Kyivskoho universytetu. Pytannia filosofskykh nauk. 14, 8-12 (in Ukrainian).
2. Burgin M.S., Goncharenko S.U. (1989) Metodologicheskiiy uroven prakticheskikh zadach pedagogiki [Methodological level of practical tasks of pedagogy]. Filosofskaya i sotsiologicheskaya mysl, 4, 3-11 (in Russian).
3. Gordeeva T. O. Motivatsiya uchebnoy deyatel'nosti shkolnikov i studentov: struktura, mekhanizmy, usloviya Razvitiya [Motivation of educational activity of schoolchildren and students: structure, mechanisms, conditions of development]: dis. ... d-ra psikhol. nauk: 19.00.07. Moskva, 2013. 444 s. (in Russian).
4. Danail S.N. (2013) Fizkulturnoe obrazovanie v kontekste sovremennykh razrabotok teorii deyatel'nosti [Physical education in the context of modern theory developmentActivities] Sportivnyi visnik Pridniprov'ya, 2, 18-26 (in Ukrainian).
5. Kovtun A., Voinalovych H. (2016) Porivnialna

3. С. 115-118.
7. Москаленко Н.В. Теоретико-методичні засади інноваційних технологій в системі фізичного виховання молодших школярів: дис. ... д-ра наук з фізичного виховання і спорту: 24.00.02. Дніпропетровськ, 2009. 462 с.
 8. Пічурін В.В. Теоретико-методологічні основи психофізичної підготовки студентів інженерних спеціальностей в процесі фізичного виховання: монографія. Дніпро, 2017. 393 с.
 9. Терещенко О.В. Мотивація та інтерес студенток педагогічних спеціальностей до занять фізичним вихованням на різних етапах навчання у вищому навчальному закладі. *Наук. часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова.* – Сер. 15: Фізичне виховання і спорт : зб. наук. пр. 2017. Вип. 84. С. 459-463.
 10. Шиян О. Мотиваційне ставлення студентів вищих навчальних закладів до фізичного виховання і спорту. *Спортивний вісник придніпров'я.* 2016. № 3. С. 253-258.
 11. Ювченко С.В. Мотивація до занять фізичним вихованням засобами національних видів єдиноборств з елементами самооборони студенток вищих навчальних закладів. *Наук. часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова.* Сер. 15: Фізичне виховання і спорт : зб. наук. пр. 2017. Вип. 84. С. 541-544.
 12. Bagoien T.E., Halvari H., Nesheim H. Self-Determined Motivation in Physical Education and its Links to Motivation for Leisure-Time Physical Activity, Physical Activity, and Well-Being in General. *Perceptual and Motor Skills.* 2010. 111(2). P. 407-432.
 13. Palmer S.E., Bycura D.K., Warren M. A Physical Education Intervention Effects on Correlates of Physical Activity and Motivation. *Health Promotion Practice.* 2018. 19(3). P. 455-464.
 14. Vernegaard K. Students' motivation in a disc golf-lesson and a soccer-lesson: An experimental study in the Physical Education setting. *Journal for Research in Arts and Sports Education.* 2017. Vol. 1. P. 32-46.
 15. Haerens L., Vansteenkiste M., De Meester A., Delrue J., Tallir I., Vande Broek G., Goris W., Aelterman N. Different combinations of perceived autonomy support and control: identifying the most optimal motivating style. *Physical Education and Sport Pedagogy.* 2018. 23:1, 16-36.
 16. Kerner C., Goodyer V. The motivational impact of wearable healthy lifestyle technologies: a self-determination perspective on Fit Bits with adolescents. *American journal of Health Education.* 2017. 48(5), 287-297.
 17. Nation-Grainger S. 'It's just PE' till 'It felt like a computer game': using technology to improve karakterystyka motyviv do zaniat fizychnoiu kulturoiu i sportom yunakiv i divchat, yaki navchaitusia u vyshchyykh navchalnykh zakladakh [Comparative characteristics of motives for physical education and sports boys and girls who study in higher educational establishments]. *Sportyvnyi visnyk prydniprov'ia,* 3, 80-84.(in Ukrainian)
 6. Loza T., Khomenko O. (2016) Motyvatsiia studentiv ahrarnykh VNZ do zaniat fizychnoiu kulturoiu ta sportom [Motivation of students of agrarian universities to physical education and sports].*Sportyvnyi visnyk prydniprov'ia,* 3,115-118 (in Ukrainian).
 7. Moskalenko N.V. (2009) Teoretyko-metodychni zasady innovatsiinykh tekhnolohii v systemi fizychnoho vykhovannia molodshykh shkoliariv [Theoretical and methodical foundations of innovative technologies in the system physical education of junior schoolchildren](dys. ... d-ra nauk z fizychnoho vykhovannia i sportu) Dnipropetrovsk. (in Ukrainian)
 8. Pichurin V.V. (2017) Teoretyko-metodolohichni osnovy psykhofizychnoi pidhotovky studentiv inzhenernykh spetsialnosti v protsesi fizychnoho vykhovannia: monohrafiia [Theoretical and methodological foundations of psychophysical training of engineering students specialties in the process of physical education: monograph]. Dnipro. (in Ukrainian)
 9. Tereshchenko O.V. (2017) Motyvatsiia ta interes studentok pedahohichnykh spetsialnosti do zaniat fizychnym vykhovanniam na riznykh etapakh navchannia u vyshchomu navchalnomu zakladi [Motivation and interest of students of pedagogical specialties before classes physical education at different stages of study at a higher educational establishment]. *Nauk. chasopys NPU im. M.P. Drahomanova.* Ser. 15: Fizychno vykhovannia i sport : zb. nauk. pr,84, 459-463 (in Ukrainian).
 10. Shyian O., Shyian V., Svadkovska Y. (2016) Motyvatsiine stavlennia studentiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv do fizychnoho vykhovannia i sportu [Motivational attitude of students of higher educational establishments to physical education and sports]. *Sportyvnyi visnyk prydniprov'ia,* 3, 253-258 (in Ukrainian).
 11. Yuvchenko S.V. (2017) Motyvatsiia do zaniat fizychnym vykhovanniam zasobamy natsionalnykh vydiv yedynoborstv z elementamy samooborony studentok vyshchyykh navchalnykh zakladiv [Motivation for physical education by means of national types of martial arts elements of self-defense of students of higher educational establishments]. *Nauk. chasopys NPU im. M.P. Drahomanova.* Ser. 15: Fizychno vykhovannia i sport: zb. nauk. pr,84, 541-544.

- motivation in physical education. *Research Papers in Education*. 2017. 32:4, 463-480.
18. Fernandez-Rio J., Sanz N., Fernandez-Cando J., Santos L. Impact of a sustained Cooperative Learning intervention on student motivation. *Physical Education and Sport Pedagogy*. 2017. 22:1, 89-105.
 19. De Meyer J., Soenens B., Aelterman N., De Bourdeaudhuij I., Haerens L. (2016). The different faces of controlling teaching: implications of a distinction between externally and internally controlling teaching for students' motivation in physical education. *Physical education and sport pedagogy*. 2016. 21(6), 632-652.
 20. MooSong K., Bradley J. Cardinal., Joonkoo Y. Enhancing Student Motivation in College and University Physical Activity Courses Using Instructional Alignment Practices. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*. 2015. 86:9, 33-38.
 21. Säfvenbom R., Haugen T., Bulie M. Attitudes toward and motivation for PE. Who collects the benefits of the subject?, *Physical Education and Sport Pedagogy*. 2015. 20:6, 629-646.
 22. De Meyer J., Tallir I. B., Soenens B., Vansteenkiste M., Aelterman N., Van den Berghe L., Haerens L. Does observed controlling teaching behavior relate to students' motivation in physical education? *Journal of Educational Psychology*. 2014. 106(2), 541-554.
 12. Bagoien, T. E., Halvari, H., & Nesheim, H. (2010). Self-Determined Motivation in Physical Education and its Links to Motivation for Leisure-Time Physical Activity, *Physical Activity, and Well-Being in General. Perceptual and Motor Skills*, 111(2), 407-432. <https://doi.org/10.2466/06.10.11.13.14.PMS.111.5.407-432>
 13. Palmer, S. E., Bycura, D. K., & Warren, M. (2018). A Physical Education Intervention Effects on Correlates of Physical Activity and Motivation. *Health Promotion Practice*, 19(3), 455-464. <https://doi.org/10.1177/1524839917707740>
 14. Vernegaard, K. Students' motivation in a disc golf-lesson and a soccer-lesson: An experimental study in the Physical Education setting. *Journal for Research in Arts and Sports Education*, Vol. 1, 2017, pp. 32-46. <http://dx.doi.org/10.23865/jased.v1.629>
 15. Haerens L., Vansteenkiste M., De Meester A., Delrue J., Tallir I., Vande Broek G., Goris W., Aelterman N. (2018) Different combinations of perceived autonomy support and control: identifying the most optimal motivating style, *Physical Education and Sport Pedagogy*, 23:1, 16-36, DOI: 10.1080/17408989.2017.1346070
 16. Kerner C., Goodyer V. (2017) The motivational impact of wearable healthy lifestyle technologies: a self-determination perspective on Fit Bits with adolescents. *American journal of Health Education*. 2017. 48(5), 287-297. <https://doi.org/10.1080/19325037.2017.1343161>
 17. Stephen Nation-Grainger (2017) 'It's just PE' till 'It felt like a computer game': using technology to improve motivation in physical education. *Research Papers in Education*, 32:4, 463-480, DOI: 10.1080/02671522.2017.1319590
 18. Fernandez-Rio J., Sanz N., Fernandez-Cando J. & Santos L. (2017) Impact of a sustained Cooperative Learning intervention on student motivation. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 22:1, 89-105, DOI: 10.1080/17408989.2015.1123238
 19. De Meyer J., Soenens B., Aelterman N., De Bourdeaudhuij I., & Haerens L. (2016). The different faces of controlling teaching : implications of a distinction between externally and internally controlling teaching for students' motivation in physical education. *Physical education and sport pedagogy*, 21(6), 632-652. : <http://hdl.handle.net/1854/LU-7157024>
 20. MooSong K., Bradley J. Cardinal & Joonkoo Y. (2015) Enhancing Student Motivation in College and University Physical Activity Courses Using Instructional Alignment Practices. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 86:9, 33-38, DOI: 10.1080/07303084.2015.1085343
 21. Säfvenbom R., Haugen T. & Bulie M. (2015) Attitudes toward and motivation for PE. Who

collects the benefits of the subject?, *Physical Education and Sport Pedagogy*, 20:6, 629-646. DOI: 10.1080/17408989.2014.892063

22. De Meyer, J., Tallir, I. B., Soenens, B., Vansteenkiste, M., Aelterman, N., Van den Berghe, L., ... Haerens, L. (2014). Does observed controlling teaching behavior relate to students' motivation in physical education? *Journal of Educational Psychology*, 106(2), 541-554. <http://dx.doi.org/10.1037/a0034399>

Москаленко Наталія

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту
м. Дніпро, вул. Набережна Перемоги, 10, 49094, Україна
e-mail: moskalenkonatalia@gmail.com

Пічурін Валерій

Дніпровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна
м. Дніпро, вул. Телевізійна, 12, Україна
e-mail: valeriyrichurin@gmail.com, тел. +38(067)47677

Приходько Володимир

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту
м. Дніпро, вул. Набережна Перемоги, 10, 49094, Україна
e-mail: ops_infiz@ukr.net, тел. +38(097)2430057